

**The role of management accounting techniques in the goals of the
accounting information system due to the efficiency of electronic
government services
(Case study: Branches and Mashhad Social Security Insurance Brokerage)**

Amir Shams¹, Rohollah Rahmani², Fatemeh Heydrzadeh³

¹Department of Accounting, Torbat-e-Jam Branch, Islamic Azad University,
Torbat-e-Jam, Iran | Shams1122@gmail.com (Corresponding Author)

²Department of Accounting, Ferdows Institute of Higher Education, Mashhad, Iran
rahmani.rohollah@yahoo.com

³Department of Accounting, Ferdows Institute of Higher Education, Mashhad,
Iran | fhydrzadh273@gmail.com

Received: 2023/05/01 Accepted: 2023/07/10

Abstract

Different parts of any organization, in order to be effective and efficient, need their own contingency controls. Mutual understanding of functions and implementation of management accounting techniques through the efficiency of e-government services in order to achieve the goals of the organization, is useful and creates added value. The present study has studied the mediation of e-government services efficiency by management accounting techniques on the objectives of the accounting information system. In terms of purpose-based segmentation, it has been applied and in terms of descriptive-correlational research method, it has been a survey. The statistical population of the study was the accounting staff of branches and brokerage of social security insurance in Mashhad with at least a bachelor's degree in 2021. Due to the limited number of the statistical population, all subjects were studied by census method with an estimated 140 people. Therefore, the collected questionnaires after analyzing the distorted and incomplete copies, were analyzed in 127 copies. The validity of the research instrument was calculated by face validity, content validity and confirmatory factor analysis and its reliability was calculated by Cronbach's alpha. In the inferential statistics section, the structural equation modeling method with the help of Smart PLS software has been used. The results of information analysis indicate the significance of the effect of variables on each other with different intensities; So that the problems and limitations resulting from the application of management accounting techniques on the goals of the effective accounting information system have resulted in an inverse relationship. And the role of e-government efficiency and services as a result of management accounting techniques on the objectives of the accounting information system, partial mediation has been inferred.

Keywords: Accounting information, Accounting techniques, Management accounting, Performance electronic services.

نقش تکنیک‌های حسابداری مدیریت در اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری به واسطه
کارایی خدمات دولت الکترونیک
(مطالعه موردی: شعب و کارگزاری بیمه تأمین اجتماعی مشهد)

امیر شمس^۱، روح‌اله رحمانی^۲، فاطمه حیدرزاده^۳

^۱گروه حسابداری، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران

shams1122@gmail.com (نویسنده مسئول)

^۲گروه حسابداری، مؤسسه آموزش عالی فردوس، مشهد، ایران

rahmani.roholah@yahoo.com

^۳گروه حسابداری، مؤسسه آموزش عالی فردوس، مشهد، ایران

fhydrzadh273@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۱۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۱۹

چکیده

بخش‌های مختلف هر سازمان، به منظور اثربخشی و کارایی، نیازمند کنترل‌های اقتضایی مرتبط به خود است. شناخت متقابل کارکردها و اجرای تکنیک‌های حسابداری مدیریت به واسطه‌ی کارایی خدمات دولت الکترونیک در راستای تحقق اهداف سازمان، مفید بوده و ارزش افزوده ایجاد می‌کند. پژوهش حاضر، میانجی‌گری کارایی خدمات دولت الکترونیک را در اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری مطالعه کرده است که از نظر تقسیم‌بندی بر مبنای هدف، از نوع کاربردی و از نظر روش انجام پژوهش توصیفی-هم‌بستگی، پیمایشی بوده است. جامعه‌ی آماری پژوهش، کارکنان حسابداری شعب و کارگزاری بیمه‌ی تأمین اجتماعی مشهد با حداقل مدرک لیسانس در سال شمسی ۱۴۰۰ بوده است. با توجه به تعداد محدود جامعه‌ی آماری، کلیدی مضمولین به روش سرشماری با برآورد ۱۴۰ نفر، مورد مطالعه است. لذا، پرسشنامه‌های جمع‌آوری شده پس از حذف نسخه‌های مخدوش و ناقص، به تعداد ۱۲۷ نسخه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند. روایی ابزار پژوهش به شیوه‌ی روایی صوری، محتوایی و تحلیل عاملی تأییدی و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ مورد محاسبه قرار گرفت. در بخش آمار استنباطی از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری با کمک نرم‌افزار Smart PLS استفاده شده است. نتایج تحلیل اطلاعات، معناداری اثر متغیرها بر یکدیگر را با شدت متفاوت، حکایت کرده است؛ به طوری که مشکلات و محدودیت‌های حاصل از کاربرد تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری اثرگذار با رابطه‌ی معکوس نتیجه شده و نقش کارایی و خدمات دولت الکترونیک در اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری، میانجی‌گری جزئی استنباط شده است.

واژگان کلیدی: اطلاعات حسابداری، تکنیک‌های حسابداری، حسابداری مدیریت، کارایی خدمات الکترونیکی.

۱. مقدمه

اطلاعات همیشه یک عنصر مهم در فعالیتهای انسانی است. ضرورت اطلاعات برای فرد و سازمان با پیشرفت تکنولوژی بهبود می‌یابد. حسابداری، یکی از اطلاعات یا بخشی از سیستم اطلاعاتی است؛ از سویی، عدم اطمینان کاری، مفهومی مرکزی در سازمان است؛ ابهام به ساختار سازمان، استراتژی و فرآیند اشاره دارد. اهمیت وجود اطلاعاتی که مربوط، قابل اندازه‌گیری، قابل اتکاء و قابل مقایسه باشد، به عنوان مهم‌ترین ابزار تصمیم‌گیری به خوبی محسوس است. بخش مهمی از این اطلاعات به‌وسیله سیستم اطلاعاتی حسابداری تهیه می‌شود. نظام اطلاعاتی حسابداری را می‌توان محل تقاطع منطقی دو موضوع گسترده حسابداری و نظام اطلاعاتی مدیریت دانست. آنچه در هر دو رشته‌ی حسابداری و نظام اطلاعاتی مدیریت مشترک است، توجه محوری به اطلاعات است (کراستانتو، ۲۰۱۰). در واقع، نظام اطلاعاتی حسابداری دو هدف عمده، شامل ارائه‌ی اطلاعات برای عملیات و نیازهای قانونی و ارائه‌ی اطلاعات برای تصمیم‌گیری مدیریت دارد (دالرد و برون، ۲۰۱۵). باید گفت که سیستم‌های اطلاعاتی، نقش سازنده‌ای در فرآیند تغییرات ایفا می‌نمایند. به طور نمونه، در سازمان‌هایی که از سیستم‌های اطلاعاتی با کیفیت‌تری استفاده می‌شود، به واسطه‌ی پایین‌بودن هزینه‌های اندازه‌گیری، به راحتی می‌توان از سیستم‌های اندازه‌گیری پیشرفته‌تری، مثل هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت استفاده نمود (کاوالوزو و ایتنر، ۲۰۰۴). مطابق با نگرش اقتضایی، فرض بر این است که تناسب میان استراتژی‌های سازمان و متغیرهای محتوایی ساختار سازمانی، منجر به دستیابی به عمل‌کرد بهینه می‌گردد، در این میان نقش سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری که بتوانند ارتباطی پویا را میان استراتژی‌های سازمان و معیارهای متداول حسابداری ایجاد نمایند و عمل‌کرد سازمان را از منظر جامعه، مورد سنجش قرار دهند، اهمیت بیش‌تری می‌یابد؛ زیرا معیارهای سنتی حسابداری به علت محدودیت اندازه‌گیری متغیرهای مختلف، نمی‌توانند ارزیابی جامعی را از عمل‌کرد فراهم سازند (جرمیس و قانی، ۲۰۰۴).

تحولات سال‌های اخیر در عرصه‌ی فن‌آوری اطلاعات با آثار بسیار گسترده‌ای بر سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری همراه بوده است (حاجی‌جباری و همکاران، ۱۳۹۱). سیستم اطلاعاتی حسابداری، از جمله سیستم‌های اصلی و اساسی سیستم اطلاعات مدیریت، شمرده می‌شوند و وظیفه‌ی آن، تأمین نیازهای اطلاعاتی سطوح مختلف مدیران در زمینه‌های برنامه‌ریزی و کنترل منابع، ارزیابی عمل‌کرد و تصمیم‌گیری است (حاجی‌ها و نبیونی، ۱۳۹۳). مناسب‌بودن کیفیت اطلاعات حسابداری، به عنوان یکی از ویژگی‌های کیفی مورد نیاز مدیران برای تصمیم‌گیری در جهت دستیابی به اهداف سازمانی محسوب می‌گردد (رامنی و استین بارت، ۲۰۰۹؛ واهیدوی، ۲۰۱۸). لذا، موضوع طراحی سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری و مسائل مربوط به مشکلات موجود در آن، توجه بسیاری از محققان را معطوف به خود ساخته‌است. اما، از آن‌جا که تصمیم‌گیری، یکی از وظایف مدیریتی و قلب مدیریت است؛ تصمیم‌گیری مدیران کار مورد نیاز را نشان

می‌دهد و اطلاعات حسابداری را در یک سازمان خاص، از تصمیم‌گیری پشتیبانی می‌کند (افندی و ادجی، ۲۰۱۶). همچنین، تمرکز سیاست و روشی است که بنا بر آن، قوه‌ی مرکزی یعنی؛ وزارت‌خانه‌ها و مقامات عالی‌ه اداری که معمولاً در مراکز آن قرار دارند، عهده‌دار امور نواحی بوده و امور محلی را به وسیله‌ی مأموران تابعه و منصب خود، اداره می‌نمایند و عدم تمرکز سازمانی، سیاست و روشی است که در آن، صلاحیت اتخاذ تصمیمات لازم الاجرا درباره‌ی امور به مقاماتی که نسبتاً مستقل از قوه‌ی مرکزی هستند به موجب قانون، تفویض گردیده‌است (سوپاروین، ۲۰۰۸).

مدیریت یک سازمان نظام‌یافته، جهت تحقق اهداف سازمان است و بنگاه‌های اقتصادی با قرارگرفتن در شرایط رقابتی خاص از لحاظ محیطی و تکنولوژی، باید دارای مزیت رقابتی در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری نیز، باشند (چیو و همکاران، ۲۰۱۹). در عصر اطلاعات، جنبه‌ی اقتصادی امور دگرگون شده است و مدیران در جست‌وجوی راه‌کارهایی هستند که به نحوی ارزان برای منابع با ارزش و گران‌قیمتی هم‌چون: نیروی انسانی، موجودی کالا، وجوه نقد، زمین و کارخانه و تجهیزات پردازش اطلاعات را انجام بدهند و نیل به اهداف استراتژیک سازمان را میسر کنند (میگوتل و همکاران، ۲۰۱۹).

هرچند نقش حسابداری مدیریت در یک سازمان، ارائه‌ی اطلاعات کلیدی و مفید مدیریت است، اما شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد در صورت عدم‌سازگاری با فضای پیرامونی، این نوع از حسابداری نه تنها تأثیر مثبت، بلکه تأثیر منفی بر عمل‌کرد سازمان خواهد داشت. در این راستا، طبق تئوری اقتضایی، متناسب با تغییراتی که در شرایط داخلی و خارجی یک سازمان به وجود می‌آید، تکامل در رویه‌های حسابداری مدیریت نیز، ضروری به نظر می‌رسد (ملنیک و همکاران، ۲۰۱۴). برای مثال، هافستد (۱۹۶۷)، به عنوان اولین کاربر تئوری اقتضایی در حوزه‌ی مدیریت، تلاش نمود تا عوامل اقتصادی، تکنولوژیکی و جامعه‌شناختی را در تدوین و تنظیم بودجه مدنظر قرار دهد؛ بنابراین، تغییرات در حسابداری مدیریت می‌تواند ناشی از عواملی هم‌چون: تغییرات در نحوه و شدت رقابت در بازارهای جهانی، تغییرات در تکنولوژی تولید، پیشرفت در تکنولوژی اطلاعات، تغییرات در عمل‌کرد سازمانی، تغییرات در ساختار سازمانی، تغییرات در نوع حمایت‌های مدیران ارشد، تغییرات در قوانین و مقررات دولتی و تغییرات در استراتژی‌های سازمانی باشد (فلرتون و همکاران، ۲۰۱۳). اما، هم‌چنان که انتظار می‌رود، سازمان‌ها با محیط پیرامونی خود سازگار شوند (قابلیت سازگاری)، این انتظار در مورد حسابداری مدیریت نیز، مصداق دارد. قابلیت سازگاری، ممکن است از عواملی هم‌چون: فقدان مهارت‌های کافی در حوزه‌ی حسابداری، سهام‌داران جدید، ترس از تغییرات و فقدان تعاملات سازنده فی مابین مدیران و کارکنان تأثیر پذیرد (اسکی‌پنز و جزایری، ۲۰۰۶). اگرچه در حالت سنتی از امکانات محاسباتی به عنوان تسهیل‌گران تغییرات، یاد می‌شود، اما در صورت به‌کارگیری سیستم‌های اطلاعاتی یکپارچه می‌توان شاهد استحکام تکنولوژیکی و ثبات رویه‌های حسابداری مدیریت بود (سعیدی و آقایی، ۱۳۹۱).

برخی از ویژگی‌های سیستم اطلاعاتی حسابداری می‌تواند نقش سازنده‌تری در فرآیند تغییرات ایفاء نماید. برای مثال، در سازمان‌هایی که از سیستم‌های اطلاعاتی با کیفیت‌تری استفاده می‌شود، به واسطه‌ی پایین بودن هزینه‌های اندازه‌گیری، به راحتی می‌توان از سیستم‌های اندازه‌گیری پیشرفته‌تری مثل هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت استفاده نمود. همچنین، کیفیت و قابلیت دسترسی داده‌ها، تأثیر به‌سزایی در توسعه‌ی سیستم‌های حسابداری مدیریت جدید دارند (کاوالوزو و ایتنر، ۲۰۰۴). به نظر می‌رسد نقش سیستم‌های اطلاعاتی هم در حمایت و هم در ممانعت از وقوع تغییرات، غیرقابل انکار باشد.

با توجه به آن چه در بالا ذکر شد در بیش‌تر موارد هر تصمیم مدیریت آثار و نتایج قابل توجه مالی دارد و مدیریت برای اتخاذ هر تصمیمی به اطلاعات مالی نیازمند است. تهیه و پردازش این اطلاعات مستلزم وجود یک نظام اطلاعاتی حسابداری کارآمد، اثربخش و با صرفه اقتصادی است (سعیدی و آقایی، ۱۳۹۱). همچنین، دستیابی به هدف‌ها و نتایج مورد انتظار بودجه‌ای در هر سازمان، بیش از هر چیز به نحوه اجرای بودجه بستگی دارد و این خود مستلزم داشتن یک نظام اطلاعاتی حسابداری مناسب است. در این نظام اطلاعاتی حسابداری باید همه رویدادهای مالی (نقدی و غیرنقدی) در حساب‌ها منعکس شود، کنترل‌های لازم و مقرون به‌صرفه بدون هرگونه کندی در جریان فعالیت‌ها انجام شود و حساب‌ها به نحوی طبقه‌بندی شود که کاملاً با طبقه‌بندی بودجه منطبق باشد تا امر تجزیه و تحلیل و مقایسه عملکرد با بودجه به سادگی میسر شود (اندرسون و وادنر، ۲۰۰۷). همچنین، نظام اطلاعاتی حسابداری در سازمان‌های دولتی باید امکان ثبت و طبقه‌بندی فعالیت‌های مالی و ارائه وضعیت مالی و نتیجه عملیات مالی متعلق به هر سازمان دولتی را طبق استانداردهای حسابداری بخش عمومی و امکان بررسی و حسابرسی صورت‌های مالی را به منظور حصول اطمینان از رعایت قوانین و مقررات مالی و بودجه‌ای فراهم کند (باباجانی، ۱۳۷۹). بنابراین، نظام اطلاعاتی حسابداری به عنوان نظامی پیچیده باید مبتنی بر قابلیت‌های فن‌آوری اطلاعات و فرآیندها و روش‌های پیشرفته حسابداری باشد (هوپورد، ۲۰۰۸).

گسترده‌ی حجم فعالیت‌های شعب بیمه‌ی تأمین اجتماعی مشهد که توأم با تفاوت ساختاری است، نقش مهمی در تأمین آرامش بیمه‌ای جامعه دارد. از طرفی، تغییر و تحولات ساختاری اداری سازمان بیمه‌ی تأمین اجتماعی، اهمیت درستی و به‌هنگام بودن اطلاعات نظام اطلاعاتی حسابداری در امر تصمیم‌گیری مدیران برای انجام رسالت سازمان را نشان می‌دهد. افزون بر این، نزدیکی به نقطه‌ی سر به سری منابع و مصارف این سازمان، موضوع دیگری است که بر اساس آن، لازم است با برنامه‌ریزی دقیق‌تری تصمیم‌ها اتخاذ شود. بنابراین، نظام اطلاعاتی حسابداری باید از کیفیت مناسب و مستمری برخوردار باشد تا با ارائه‌ی اطلاعات لازم، امکان اخذ تصمیم‌های کارآمد برای مدیران مهیا شود. از طرفی، برای سازمان بیمه‌ی تأمین اجتماعی، «دولت الکترونیک» که مفهوم آن، استفاده از فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات برای ایجاد تغییر در ساختارها و فرآیندهای کاری سازمان‌های دولتی است (یعقوبی، ۱۳۹۶)، در فضای ارائه‌ی خدمات بیمه‌ای

متأثر از شیوع ویروس کرونا میسر شده که توجه بیش از پیش مراجعہ کنندگان را به خود جلب کرده‌است. در حقیقت، مزایای فراوان حاصل از تحقق ایده‌ی دولت الکترونیک، بسیاری از دولت‌ها را بر آن داشته تا با سرمایه‌گذاری‌های کلان در زمینه‌های فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، به سمت تحقق اندیشه‌ی دولت الکترونیک حرکت نمایند که قطعاً این مزایا، نباید مانع مشاهده‌ی چالش‌های پیاده‌سازی آن شود (باطنی و یزدان‌شناس، ۱۳۸۵). دولت الکترونیک، سیستمی است که تسهیلاتی را به صورت اطلاعات و خدمات کسب و کار و سایر خدمات مربوط به دولت با بهره‌گیری از فن‌آوری اطلاعات برای مردم فراهم می‌کند. مهم‌ترین هدف الکترونیک، افزایش کارایی و اثربخشی از رهگذر ایجاد حس آسایش و دسترسی بهتر به خدمات اجتماعی برای جامعه است (جولیانتی، دنتس و داویانا، ۲۰۱۹). خدمات دولت الکترونیک نیز، به معنای ارائه‌ی اطلاعات و خدمات به صاحبان منافع از طریق اینترنت، اینترنت اشیا و سایر ابزارهای این حوزه است. کیفیت احساس شده از خدمات الکترونیکی بیمه‌ای عرضه شده به مراجعہ کنندگان (بیمه‌شدگان)، نقش مهمی در ایجاد ارزش دارد، برای ایجاد تجربه‌ی مثبت از وب سایت، کسب و کارها در اولین قدم باید در ذهن کاربر هنگام استفاده از خدمات، ارزش ایجاد کند (عثمان و همکاران، ۲۰۱۹). ارزش درک شده بر اساس مطلوبیت یک خدمت، بنا بر بازخورد از کاربر، حاصل می‌شود که به زعم حداد و آل سید (۲۰۲۱)، از مطالعه‌ی خود، رضایت مراجعہ کننده، دست‌آورد ارزش ادراک شده است، زمانی که بیمه شده (کاربر)، سطح بالایی از ارزش را دریافت می‌کند، خواهان بروز رفتارهای مثبت از خود است؛ در واقع، این ارزش ادراک شده، تمایل استفاده از خدمات بیمه‌ای مجازی را به نسبت مراجعہ‌ی فیزیکی به شعب بیمه، افزایش می‌دهد. لذا، سؤال پژوهش حاضر این است که آیا کارایی خدمات دولت الکترونیک، اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری شعب و کارگزاری بیمه‌ی تأمین اجتماعی مشهد را میانجی‌گری می‌کند یا خیر؟

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

راه‌کارهایی هم‌چون سیستم برنامه‌ریزی منابع انسانی و نرم‌افزار بودجه‌بندی، پشتیبان مناسبی برای حسابداری مدیریت به حساب می‌آیند (حیدرپور و فرج‌مشایی، ۱۳۸۹). سیستم برنامه‌ریزی منابع انسانی، داده‌های سازمانی را یکپارچه نموده و امکان دسترسی آسان و سریع به داده‌های عملیاتی را فراهم می‌نماید؛ این عمل، به نوبه‌ی خود باعث توان‌مندی حسابداری مدیریت در ارائه‌ی اطلاعات قابل استفاده و مربوط خواهد شد. هم‌چنین، می‌توان سیستم برنامه‌ریزی منابع سازمانی را نوعی سیستم اطلاعاتی یک‌پارچه دانست که هدف اصلی آن بهبود و تسریع فرآیندهای داخلی سازمان است (کوپر و کاپلن، ۱۹۹۸).

آغاز پژوهش‌های مرتبط با سیستم اطلاعاتی یک‌پارچه، به دهه‌ی ۱۹۹۰ برمی‌گردد. در اکثر این پژوهش‌ها، نحوه‌ی تأثیرگذاری سیستم اطلاعاتی یک‌پارچه بر حسب واکنش بازار سهام و عمل‌کرد سازمانی، مورد

مطالعه قرار گرفت (آجت، دانکر و پت نیک، ۲۰۱۴). اما، موضوع مطالعه‌ی برخی دیگر از پژوهش‌ها، رابطه‌ی بین سیستم اطلاعاتی یک‌پارچه با حسابداری مدیریت و کنترل بود (چپمن و کین، ۲۰۰۹). طبق نتایج پژوهش‌های صورت‌گرفته، اغلب، رابطه‌ی فوق، یک‌طرفه بود (دهو و موریتسن، ۲۰۰۵). در نقطه‌ی مقابل، نتایج پژوهش رام و رود (۲۰۰۷)، نشان داد که ممکن است، ارتباط بین سیستم اطلاعاتی یک‌پارچه و حسابداری مدیریت، دوطرفه باشد. زیرا کاربران، به طور تدریجی قادر به تنظیم مجدد سیستم‌های خود بوده و این امر می‌تواند در طی یک دوره‌ی زمانی، منجر به وقوع تغییرات گسترده شود. به اعتقاد وگنر، مول و نول (۲۰۱۱)، اصلاحات پس از اجرا، مستلزم تنظیم مجدد سیستم برنامه‌ریزی منابع سازمانی با هدف انطباق با عمل‌کرد سیستم‌های اولیه‌ی مرتبط با مازول اصلی (قطعه‌ی کدهای برنامه‌نویسی شده) حسابداری است. در صورت استفاده از سیستم اطلاعاتی یک‌پارچه، به‌کارگیری سیستم برنامه‌ریزی منابع سازمانی، تأثیر معناداری بر تکنیک‌های حسابداری مدیریت نخواهد داشت (اسکی‌پنز و جزایری، ۲۰۰۳). در مقابل، رام و رود (۲۰۰۷)، معتقدند که به‌کارگیری سیستم منابع انسانی باعث ثبات و پایداری رویه‌های حسابداری مدیریت خواهد شد. اما، علی‌رغم پیدایش سیستم اطلاعاتی یک‌پارچه و آثار شگرف آن بر شیوه‌های پردازش، یافته‌های پژوهش گرن‌لند و مالمی (۲۰۰۲)، نشان داد که شرکت‌ها کماکان به استفاده از نرم‌افزار یا صفحه گسترده‌ی اختصاصی در صورت استفاده از تکنیک‌هایی هم‌چون کارت امتیازی متوازن و هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت ادامه می‌دهند؛ زیرا برنامه‌های نرم‌افزاری اختصاصی فوق‌الذکر به لحاظ توانایی در انجام تجزیه و تحلیل و گزارش‌گری مورد نیاز، از انعطاف و کارایی بالایی برخوردار هستند (گرن‌لند و مالمی، ۲۰۰۲).

در حوزه‌ی دولت الکترونیک، چهار نظریه‌ی عمومی، شامل نظریه‌های عمومی جبر فن‌آورانه، تقویت، سیستم و سیستم‌های فنی اجتماعی وجود دارد (گارسون، ۲۰۰۶). از دید نظریه‌ی جبر فن‌آورانه، فن‌آوری اطلاعات نیرویی توقف‌ناپذیری است و با قدرتش جهان را از طرق مختلف تغییر می‌دهد و تغییرات دولت هم بخشی از تغییرات جهان محسوب می‌شود. رواج استعاره‌هایی هم‌چون «جامعه‌ی اطلاعاتی» و «عصر اطلاعات»، از جمله‌ی نشانه‌های سطح نفوذ این باور میان جوامع است. در مقابل «نظریه‌ی تقویت»، فن‌آوری اطلاعات را ابزاری مانند سایر ابزارهای بشرساخته در نظر می‌گیرد. از این دید، فن‌آوری اطلاعات طوری توسعه و مدیریت می‌شود که تنها نظم قدرت موجود را تقویت کند (جولیانتیری و همکاران، ۲۰۱۹). بنا بر این نظریه، فن‌آوری اطلاعات نه تنها نظم پیشین را در هم نمی‌ریزد، بلکه با کمک امکاناتی که در اختیار مراجع قدرت می‌گذارد، امکان توسعه و بسط قدرت سنتی را فراهم می‌آورد. در نظریه‌ی عمومی سیستم‌ها، روش‌های فن‌آوری اطلاعاتی معادل کارآمدی هستند. بنابراین، از دید نظریه‌ی سیستم‌ها در طراحی سیستمی، عوامل فنی از عوامل انسانی مهم‌تر هستند؛ گرچه طرح نهایی بر خلاف نظریه‌ی جبر فن‌آورانه، تنها به واسطه‌ی عوامل فنی محقق نمی‌شود (گارسون، ۲۰۰۶). بر اساس نظریه‌ی سیستم‌های

فنی اجتماعی، توسعه‌ی فن‌آوری اطلاعات با جبر فن‌آورانه و تداوم ساختارهای قدرت (نظریه‌ی تقویت) محدود نمی‌شود، همان‌طور که می‌توان فن‌آوری اطلاعات را برای تمرکززدایی به‌کار گرفت، می‌توان آن را راهی برای کمک به تمرکزگرایی یافت. فن‌آوری اطلاعات هم می‌تواند به تضعیف نیاز به مشارکت منجر شود و هم به مثابه‌ی راهی برای تقویت مشارکت جامعه در امور باشد. فن‌آوری اطلاعات می‌تواند از ساختارهای طویل سلسله‌مراتبی حمایت کند. در عین حال، فن‌آوری اطلاعات می‌تواند ایجاد ساختارهای موقتی و مسطح را ممکن کند. در واقع، هر آن‌چه در ذهنیت طراح سیستم تصور شود، می‌تواند به کمک فن‌آوری اطلاعات تحقق یابد. بنابراین، تکثر طراحان به نتایج متنوع منجر می‌شود (منبع پیشین). در مراحل توسعه‌ی دولت الکترونیک، انواع مختلفی از تعاملات بین دولت و دیگر بخش‌ها (شهروندان بخش خصوصی، بخش‌های مختلف دولت) وجود دارد که عبارتند از: اطلاعات، تعامل، پردازش کردن و داد و ستد (تبادل) (جولیانتی و همکاران، ۲۰۱۹).

بخش‌های مختلف هر سازمان، به منظور اثربخشی و کارایی، نیازمند کنترل‌های اقتضایی مرتبط به خود است. از جمله این کنترل‌ها، استفاده از نظام اطلاعاتی حسابداری است که می‌تواند با تعامل حرفه‌ای حسابداران و مدیران در فرآیند تصمیم‌گیری، مؤثر واقع شود (پویان‌راد و معصومی، ۱۳۹۸). نقش مهمی که نظام اطلاعاتی حسابداری می‌تواند در امر پیشرفت و توسعه‌ی کیفی هر چه بهتر برنامه‌ها و سیاست‌ها، تحقق اهداف، برطرف کردن مشکلات و نارسایی‌ها، صرفه‌جویی و کنترل هزینه‌های کارگزاری و شعب بیمه‌ی تأمین اجتماعی مشهود، از طریق بهبود فرآیند تصمیم‌گیری مدیران ایفا کند، ضرورت پژوهش حاضر است.

استفاده از شیوه‌های حسابداری مدیریت، باعث افزایش تمرکز بر مسئولیت‌پذیری، بهره‌وری و اثربخشی و بهبود راهبری سازمان می‌شود. از این روی، شیوه‌های حسابداری مدیریت نوین، به عنوان کمک به عمل‌کرد بهتر سازمان‌ها توسعه داده شده‌اند. با این حال، با وجود حمایت از شیوه‌های حسابداری مدیریت، شواهد تجربی کمی پیرامون رواج و موفقیت شیوه‌های حسابداری مدیریت در سازمان‌ها وجود دارد (پویان‌راد و معصومی، ۱۳۹۸). حسابداری مدیریت استراتژیک هم، از جمله سامانه‌هایی است که در عصر حاضر، با تغییرات بوجود آمده در محیط کسب و کار کنونی، می‌تواند با استفاده از مشارکت سازمان‌ها در سیستم حسابداری مدیریت، به تصمیم‌گیری مدیران مالی در زنجیره‌ی ارزش کمک کند. اما، علی‌رغم گذر زمان، هنوز هم تکنیک‌های حسابداری مدیریت استراتژیک برای مدیران مالی ناشناخته مانده‌اند و منجرشده تا مشارکت سازمان‌ها در تصمیم‌گیری‌های استراتژیک، کاهش یابد (شهریاری و همکاران، ۱۳۹۸). لذا، با توجه به تمایل سازمان بیمه‌ی تأمین اجتماعی مشهود، برای ارتقاء وضع کنونی، کاربرد شیوه‌های حسابداری مدیریت سنتی توانایی شعب را برای انجام‌دادن تغییرات، محدود می‌سازد. متناوباً، کاربرد شیوه‌های حسابداری مدیریت نوین، سازمان‌ها را به وسیله‌ی معرفی طرح‌هایی که افزایش فعالیت‌های ارزش افزوده

و یا حذف فعالیت‌های فاقد ارزش افزوده را ارتقاء می‌دهد، کمک می‌کند. چنین طرح‌هایی، ممکن است سازمان‌ها را بی‌درنگ به انجام تغییرات مناسب در ساختار، سیستم، بازارهای هدف و ارائه‌ی خدمات بهتر معطوف کند (محمد و جونز، ۲۰۱۴). استفاده از شیوه‌های حسابداری مدیریت نوین هم‌چنین، می‌تواند سازمان‌ها را در مدیریت هزینه‌ها به طور مؤثر و بهبود بهره‌وری و اثربخشی عملیات‌شان، کمک کند (پاولوتس، ۲۰۱۵)؛ اما، با وجود پتانسیل کافی در اجرای حسابداری مدیریت نوین برای ایجاد تغییر و بهبود عمل کرد، فقدان پژوهش‌های علمی - تجربی این چنینی، در این زمینه وجود دارد.

در ادامه برخی پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه مورد اشاره قرار می‌گیرد. عزیزی و همکاران (۱۴۰۰)، پژوهشی با عنوان «ارائه‌ی الگویی از اثر ویژگی‌های سیستم اطلاعاتی حسابداری بر عمل کرد سیستم مبتنی بر نقش تعدیلی عدم‌تمرکز سازمانی و عدم‌اطمینان کاری» انجام دادند. نتایج مصاحبه‌ی مدیران مالی و کارشناسان حسابداری ۶۰ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و تجزیه و تحلیل داده‌ها به روش مدل‌سازی معادلات ساختاری نشان داد که ویژگی‌های سیستم اطلاعات حسابداری بر عمل کرد سیستم تأثیر دارد. هم‌چنین، عدم تمرکز سازمانی، تأثیر ویژگی‌های سیستم اطلاعاتی حسابداری بر عمل کرد سیستم را تعدیل می‌کند. از طرفی، عدم اطمینان کاری، تأثیر ویژگی‌های سیستم اطلاعاتی حسابداری بر عمل کرد سیستم را تعدیل می‌کند.

شاه محمدی (۱۴۰۰) به بررسی نقش حسابداری در مدیریت بحران جهانی اخیر در کشور ایتالیا پرداخت. بحران جهانی اخیر در زمینه بیماری کرونا در نوع خود بی‌سابقه بوده است. این بحران، سریع‌گسترش یافت و از طریق اعمال خانه‌نشینی (قرنطینه) و فاصله‌گذاری اجتماعی، نه تنها بازارهای مالی بلکه اقتصاد واقعی و بسیاری از کشورها را ظرف مدت کوتاهی تحت تأثیر قرار داد. از جمله کشورهایی که از این بحران، صدمات بسیاری را دریافت کرد، ایتالیا است که در مقاله حاضر بیشتر به آن می‌پردازیم. شیوه‌های محاسباتی برای اطلاع از راه حل‌ها، ایجاد اطمینان و حل تعارضات، نقش مهمی در مدیریت بحران‌ها دارند. کشور ایتالیا از روش‌های حسابداری خاص و ضمانت‌نامه‌های بانکی در راستای مسائل مالی دولتی منتج از بحران جهانی اخیر استفاده نموده است. گرچه مطالعات نشان می‌دهند که هیأت‌ها و قانون‌گذاران مالی در این کشور، همچنان حسابداری نقدی را هدفمندترین و مشروع‌ترین مجموعه اطلاعاتی می‌دانند که برای ارزیابی آثار مالی برگزیده است؛ اما موضوعی که اهمیت دارد آن است که مراجعه عمده به حسابداری نقدی بدون توجه به اطلاعات تعهدی کامل و نیز اطلاعات تعهدی تعدیل شده، یک چشم‌انداز کوتاه مدت را در پی دارد و این دیدگاه از یک سو برخی تأثیرات را ناچیز می‌داند و از سوی دیگر تأثیرات بلندمدت را در نظر نمی‌گیرد. این دقیقاً همان چیزی است که محققان توصیه‌اش نمی‌کنند. نتایج این پژوهش نشان داد که به نظر می‌رسد با توجه به مطالعات و تجارب کشورها از بحران‌های گذشته، حسابداری تعهدی، تصمیم‌گیری در مورد اقدامات اضطراری را تسهیل می‌کند.

ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۹)، پژوهشی با عنوان «طراحی مدل سنجش کیفیت خدمات دولت الکترونیک (مورد مطالعه: دفاتر پیش‌خوان دولت)» انجام دادند. ایشان ضمن شناسایی معیارهای کلیدی کیفیت خدمات دولت الکترونیک با جست‌وجو در مبانی نظری مرتبط و توزیع پرسش‌نامه در میان ۱۱ نفر از خبرگان و متخصصان حوزه‌ی مدیریت کیفیت، مدیریت دولتی، سیاست‌گذاری، فن‌آوری اطلاعات و دولت الکترونیک، مدلی برای سنجش کیفیت خدمات دولت الکترونیک بر اساس رویکرد ترکیبی مدل‌سازی ساختاری تفسیری و دیمتل تدوین کرده است. ایشان با استفاده از مدلی‌یابی ساختاری تفسیری به معماری و مهندسی شاخص‌های کلیدی در بهبود کیفیت خدمات دولت الکترونیک و در نتیجه، تدوین مدل نظام‌مند جامعی و شناسایی تأثیر یک شاخص بر دیگر شاخص‌ها و از رهگذر دیمتل، میزان کمی تأثیر مستقیم و غیرمستقیم شاخص‌ها بر یک‌دیگر را محاسبه کرده است. مدل نهایی، نشان‌دهنده‌ی شاخص‌های سنجش کیفیت خدمات دولت الکترونیک شامل اعتماد مشتریان، کارایی، قابلیت برقراری ارتباط با مشتری، انجام‌دادن درست خدمات در بار اول، تنوع خدمات، دسترسی به خدمات، قابلیت ردیابی خدمات، پشتیبانی خدمات، تعامل‌پذیری، زیرساخت، جبران مالی، متناسب‌سازی، تضمین کیفیت و مدیریت شکایت‌ها و تأثیر و تأثر آن‌ها بر یک‌دیگر است.

رضوانی و همکاران (۱۳۹۹)، پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه خدمات الکترونیکی بانکی بر رضایت مشتریان در دوران شیوع بیماری کرونا و ویروس (مطالعه موردی: شعب بانک انصار غرب تهران)» انجام دادند. ایشان اظهار داشتند، فن‌آوری اطلاعات، روش پردازش اطلاعات را تسهیل نموده و توانسته است نحوه‌ی تصمیم‌گیری‌ها را تغییر دهد و حتی بر روی حیطة و ماهیت فعالیت‌های انجام شده تأثیر بگذارد. این پژوهش از یک نمونه‌ی ۵۰۰ نفری از استفاده‌کنندگان از خدمات بانک‌داری الکترونیکی که با ابزار پرسشنامه استنباط شد، ابتدا مروری بر ادبیات موضوعی بانک‌داری الکترونیکی، مؤلفه‌های اصلی و مهم برای هر یک از متغیرها شناسایی شد و در نهایت، از تحلیل اطلاعات بدست‌آمده، به کمک ضریب هم‌بستگی و تحلیل واریانس نمی‌توان نتیجه گرفت که نارضایتی وجود داشته‌است، ولی در مورد برخی مؤلفه‌ها، اصلاحات و تغییرات بابت افزایش بهره‌وری از خدمات غیرحضور بانکی، ضروری است.

پویان‌راد و معصومی (۱۳۹۸)، پژوهشی با عنوان «شناسایی و رتبه‌بندی عوامل نظام اطلاعاتی حسابداری مؤثر در فرآیند تصمیم‌گیری مدیران دانشگاه علوم پزشکی مشهد به روش سلسله‌مراتبی» انجام دادند. ایشان در این مطالعه، عوامل پیش‌زمینه‌ای مؤثر را بر اساس پژوهش‌های پیشین، شناسایی و با استفاده از نظر گروه خبرگان به تعداد ۶۲ عامل در قالب ۸ شاخص انتخاب کردند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که شاخص‌های کیفیت اطلاعات و گزارش‌ها و بهبود مستمر اطلاعات و گزارش‌ها نسبت به سایر شاخص‌ها اهمیت بیشتری دارد و شاخص‌های کفایت نظام اطلاعاتی حسابداری در برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی مدیران و آگاهی مدیران از نقش و قابلیت‌های نظام اطلاعاتی حسابداری اهمیت کمی دارد. لذا، استنباط

شد که شاخص‌های کیفیت اطلاعات و گزارش‌ها و بهبود مستمر اطلاعات و گزارش‌ها، نقاط قوت نظام اطلاعاتی حسابداری دانشگاه است که نیازمند نظارت مستمر بر تهیه اطلاعات و گزارش‌ها بوده و به دلیل ماهیت فعالیت‌های پزشکی با پیچیدگی قابل توجه همراه است. همچنین، شاخص‌های کیفیت نظام اطلاعاتی حسابداری در برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی مدیران و آگاهی مدیران از نقش و قابلیت‌های نظام اطلاعاتی حسابداری از جمله نقاط ضعف آن است. بنابراین، ارزیابی و تقویت نظام اطلاعاتی حسابداری از طریق ایجاد کنترل‌های داخلی مربوط به منظور تأمین نیازهای اطلاعاتی مدیران و به‌روزرسانی اطلاعات مدیران برای آگاهی بیش‌تر آن‌ها در زمینه نظام اطلاعاتی حسابداری ضرورت دارد.

شهریاری و همکاران (۱۳۹۸)، پژوهشی با عنوان «پذیرش تکنیک‌های حسابداری مدیریت در بنگاه‌های کوچک و متوسط» انجام دادند. ایشان در این مطالعه، اظهار داشتند که بازار سرمایه به عنوان موتور محرکه‌ی اقتصاد بر محور اطلاعات قرار دارد. جریان درست اطلاعات در این بازار، منجر به اتخاذ تصمیمات صحیح و منطقی از سوی مشارکت‌کنندگان می‌شود و درنهایت، توسعه‌ی اقتصادی و بهبود رفاه اجتماعی را به ارمغان می‌آورد. گزارش‌گری مالی، یک ابزار ارتباطی بین شرکت و گروه‌های مختلف ذی‌نفع در شرکت است. منافع زیادی را که سیستم حسابداری مدیریت برای شرکت‌ها به همراه دارد، موجب شد تا مطالعه‌ی ایشان با هدف بررسی پذیرش روش‌های حسابداری مدیریت در بنگاه‌های کوچک و متوسط، به عنوان موتور محرک اقتصاد کشور محسوب شود. این‌که شرکت‌ها در ارزیابی‌های مالی خود زیان‌ده نبوده و همواره در مسیر پیشرفت قدم بردارند، نیازمند بررسی مستمر روش‌های مدیریتی و حسابداری است.

نظری پور (۱۳۹۷)، پژوهشی با عنوان «تأثیر سیستم‌های اطلاعاتی بر قابلیت سازگاری حسابداری مدیریت» انجام دادند. ایشان در این مطالعه، به دنبال شناسایی عوامل مرتبط با سیستم اطلاعاتی یک سازمان و همچنین، تبیین سازگاری حسابداری مدیریت با این عوامل بودند. نتایج پژوهش، نشان داد که انعطاف‌پذیری سیستم‌های اطلاعاتی، محرک مناسبی برای قابلیت سازگاری حسابداری مدیریت به حساب می‌آید. همچنین، طبق نتایج پژوهش، رابطه‌ی مستقیم معناداری بین یک‌پارچگی سیستم‌های اطلاعاتی و قابلیت سازگاری حسابداری مدیریت یافت نشد. تجزیه و تحلیل‌های اضافی به‌عمل آمده، نشان داد که انعطاف‌پذیری سیستم‌های اطلاعاتی بر رابطه‌ی یک‌پارچگی سیستم‌های اطلاعاتی و قابلیت سازگاری حسابداری مدیریت، اثر تعدیلی دارد. همچنین، نتایج پژوهش، اهمیت مؤلفه‌هایی چون: دانش مشترک، ارزش‌ها و تعاملات فی‌مابین ذی‌نفعان و سیستم‌های اطلاعاتی را مورد تأکید قرار داد. در نهایت، نتایج پژوهش نشان داد که به واسطه‌ی توانایی سیستم در ارائه‌ی مداوم اطلاعات مربوط، قابلیت سازگاری حسابداری مدیریتی، می‌تواند باعث افزایش اثربخشی حسابداری مدیریت شده که این مورد با تئوری حسابداری مدیریت سازگار است.

حداد و آل‌سید (۲۰۲۱)، پژوهشی با عنوان «حسابداران مدیریت و حسابداری مدیریت استراتژیک: نقش فرهنگ سازمانی و سیستم‌های اطلاعاتی» انجام دادند. هدف مطالعه، کمک به ادبیات اندک نظریه‌ی اقتضایی در مورد عوامل تعیین‌کننده‌ی رویکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک و نقشی که حسابداران مدیریت ایفا می‌کنند، بود. این پژوهش با استفاده از داده‌های ۱۴۹ واحد تجاری تولیدی در انگلستان و مدل معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی، وجود رابطه‌ی مثبت بین شبکه‌سازی حسابداران مدیریت و پیاده‌سازی رویکردها را اثبات کرده‌است. نتایج حکایت از آن داشت که در واحدهای کسب و کار نتیجه‌گرا، پیاده‌سازی رویکردهای سیستم اطلاعاتی حسابداری، ممکن است محدود به عمل کرد حسابداری نباشد؛ چرا که ممکن است، مدیران در سایر عمل‌کردها، انگیزه‌ی لازم را برای پیاده‌سازی رویکردهای سیستم اطلاعاتی حسابداری داشته‌باشند، حتی زمانی که حسابداران مدیریت، بخشی از فرآیند نباشند.

میگوئل و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهش خود به بررسی سیستم‌های جدید اطلاعاتی حسابداری به عنوان یک مزیت اساسی اجتماعی در کشور اسپانیا پرداختند. آن‌ها در نتایج خود دریافتند که اطلاعات حسابداری در خصوص مزایای اجتماعی بر اساس محدوده‌ی مدیریت در بودجه عمومی اجتماعی، تأمین می‌گردد. اطلاعات موجود در بودجه، ممکن است، مناسب باشد؛ اما، احتمالاً برای مقایسه‌ی مقادیری که باید با صورت‌های مالی شرکت برای دوره‌های قبل و با صورت‌های مالی سایر اشخاص انجام شود، کافی نیست. کارلوس یوشیکانی و لوئزآبرتین (۲۰۱۸)، در پژوهش خود با عنوان «آثار سیستم‌های اطلاعاتی استراتژیک بر استراتژی رقابتی و عمل‌کرد» با استفاده از یک نمونه‌ی متشکل از ۳۸۹ شرکت برزیلی، به بررسی این موضوع پرداختند. یافته‌های پژوهش آن‌ها نشان داد که سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری، منجر به ابعاد ظرفیت و انعطاف‌پذیری جهت ایجاد استراتژی رقابتی در پاسخ به تغییرات محیطی می‌گردد؛ سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری می‌تواند عمل‌کرد شرکت را از جهت گیری‌های استراتژیک شرکت‌ها پیش‌بینی کند. سولداد جاناتا و جوار مارندا (۲۰۱۸)، پژوهشی با عنوان «کیفیت در خدمات دولت الکترونیکی: طرح پیشنهادی ابعاد از دیدگاه کارکنان بخش دولتی» انجام دادند. هدف ایشان، شناسایی عوامل کلیدی بود که دولت هنگام طراحی پورتال‌های سرویس وب مورد استفاده کارکنان باید مورد توجه قرار دهد. در این مطالعه، برای دست‌یابی به اهداف از روش دلفی و جلب نظر ۳۱ متخصص مدیریت کیفیت در محیط دانشگاه اسپانیا استفاده شد. نتایج، حکایت از آن داشت که برای اندازه‌گیری کیفیت خدمات الکترونیکی باید چهار بعد؛ کیفیت اطلاعات، کارایی فنی، حریم خصوصی و ارتباط با کارکنان در نظر گرفته‌شود؛ اما، از آن‌جا که ابعاد کیفیت اطلاعات و کارایی فنی، امتیاز بالایی داشته‌اند، برای بهبود مستمر آن‌ها بهبودهایی در وب سایت پورتال خدمات دانشگاه اسپانیا پیشنهاد شد.

بر اساس پیشینه‌ی مذکور و با استفاده از رویکرد تحلیل محتوا، الگوی اولیه استخراج شد. تحلیل محتوا، فنی برای استخراج داده‌ها از متن است که دارای ویژگی‌های خاص خود است. لذا، پژوهش حاضر برگرفته

از مطالعه‌ی حداد و آل‌سید (۲۰۲۱) و سایر مطالعات، با بررسی محتوای پژوهش‌ها، پس از أخذ دیدگاه صاحب‌نظران و اساتید خبره، مدل مفهومی شکل ۱ مورد تأیید برای استفاده قرار گرفت که در آن، تکنیک‌های حسابداری مدیریت و ابعاد شش‌گانه‌ی آن، به عنوان متغیرهای مستقل، کارایی خدمات دولت الکترونیک به عنوان متغیر میانجی و اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده‌است.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش (برگرفته از مطالعه‌ی حداد و آل‌سید (۲۰۲۱) و سایر مطالعات)

۳. فرضیه‌های پژوهش

- بر اساس مبانی نظری فرضیه‌های پژوهش حاضر به شرح زیر تبیین گردید:
- تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری، مؤثر است.
  - کارایی خدمات دولت الکترونیک، اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری را میانجی‌گری می‌کند.

۴. روش شناسی پژوهش

با توجه به هدف پژوهش که بررسی نقش تکنیک‌های حسابداری مدیریت در اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری به واسطه‌ی کارایی خدمات دولت الکترونیک شعب و کارگزاری بیمه تأمین اجتماعی مشهد، بوده است، این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر نحوه‌ی گردآوری اطلاعات، توصیفی و از نوع هم‌بستگی است. لذا، در بخش آمار توصیفی، با استفاده از نمودارهای ستونی، جداول فراوانی، جداول میانگین، خطای معیار و سایر آمارها به توصیف داده‌ها پرداخته‌شده و در بخش آمار استنباطی از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری به‌منظور پاسخ به فرضیه‌های پژوهش استفاده‌شده است. نتایج آماری به کمک نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

جامعه‌ی آماری پژوهش، کارکنان حسابداری اداره‌ی کل بیمه‌ی تأمین اجتماعی در استان خراسان رضوی، شعبه‌ی بیمه‌ی تأمین اجتماعی در شهرک صنعتی توس و شعب شش‌گانه‌ی بیمه‌ی تأمین اجتماعی و کارگزاری‌های آن‌ها در مشهد، با حداقل مدرک لیسانس در سال شمسی ۱۴۰۰ است. در این پژوهش، محقق برای جمع‌آوری اطلاعات بخش ادبیات و پیشینه‌ی علمی و موضوعی از روش مطالعه‌ی کتابخانه‌ای استفاده خواهد کرد و برای رسیدن به اهداف و آزمون فرضیه‌ها، اطلاعات به روش میدانی با ابزار پرسشنامه به روش مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت جمع‌آوری خواهد شد. ابزار مورد استفاده، عبارت‌اند از:

پرسشنامه‌ی تکنیک‌های حسابداری مدیریت خاک‌ساری (۱۳۹۴)، برگرفته از مطالعه‌ی المریانی و سدیک (۲۰۱۲) شامل شش بعد: تکنیک تحلیل زنجیره‌ی ارزش، تکنیک هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت ABC، تکنیک بهبود مستمر، تکنیک ارزیابی عمل‌کرد متوازن BSC، منابع و قابلیت‌ها (که سازمان در اثر استفاده از تکنیک‌های حسابداری مدیریت استراتژیک به‌دست می‌آورد) و مشکلات و محدودیت (که سازمان در راه استفاده از تکنیک‌های حسابداری مدیریت با آن روبه‌روست)، با ۳۴ گویه؛

پرسشنامه‌ی اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری پویان‌راد و معصومی (۱۳۹۸)؛

پرسشنامه‌ی کارایی خدمات دولت الکترونیک زیت‌همال و همکاران (۲۰۰۰)؛

جدول ۱، توزیع عوامل و شاخص‌ها را (پس از ادغام و ویرایش برخی از آن‌ها) نشان می‌دهد.

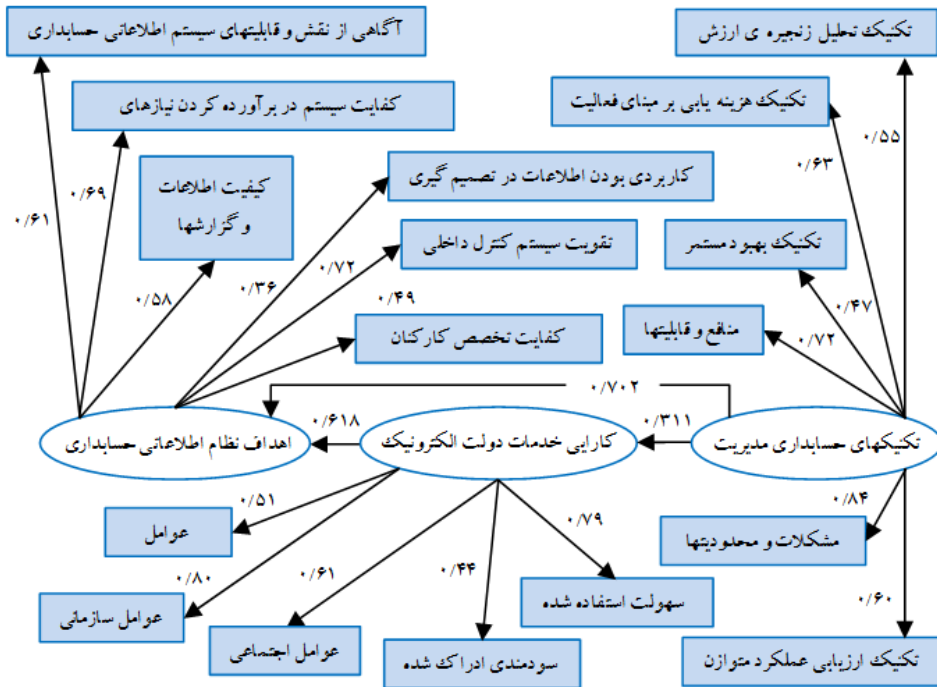
جدول ۱. عوامل و گزاره‌های ارزیابی‌کننده شاخص‌ها به تفکیک گویه‌ها

متغیر	ابعاد / مؤلفه‌ها	تعداد گویه‌ها	شماره گویه‌ها
تکنیک‌های حسابداری مدیریت	تکنیک تحلیل زنجیره‌ی ارزش	۶	۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶
	تکنیک هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت	۶	۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲
	تکنیک بهبود مستمر	۶	۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸

متغیر	ابعاد/ مؤلفه‌ها	تعداد گویه‌ها	شماره گویه‌ها
	تکنیک ارزیابی عملکرد متوازن	۶	۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴
	منافع و قابلیت‌ها	۵	۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹
	مشکلات و محدودیت‌ها	۵	۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴
اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری	کاربردی بودن اطلاعات در تصمیم‌گیری	۶	۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰
	کفایت سیستم اطلاعاتی در برآورده- کردن نیازهای اطلاعاتی	۶	۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶
	کیفیت اطلاعات و گزارش‌ها	۶	۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲
اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری	تقویت سیستم کنترل داخلی	۶	۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸
	کفایت تخصیص کارکنان مالی	۶	۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴
	آگاهی از نقش و قابلیت‌های سیستم اطلاعاتی حسابداری	۶	۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰
کارایی خدمات دولت الکترونیک	عوامل فردی	۴	۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴
	عوامل سازمانی	۳	۷۵، ۷۶، ۷۷
	عوامل اجتماعی	۳	۷۸، ۷۹، ۸۰
	سودمندی ادراک‌شده	۳	۸۱، ۸۲، ۸۳
	سهولت استفاده‌شده	۴	۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷

۵. یافته‌های پژوهش

به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش، از معادلات ساختاری و روش PLS استفاده شد. با توجه به این که مدل معادلات ساختاری از کیفیت مناسبی برخوردار بوده‌است، مدل معادلات ساختاری برازش داده‌شده، معناداری و هم‌چنین، میزان اثر هر سازه بر متغیر وابسته بررسی شد. در واقع، در این بخش، با برازش مدل معادلات ساختاری، فرضیه‌ی اصلی اول پژوهش آزمون شد. لذا، مدل معادلات ساختاری به صورت نمودار ۱، برازش داده‌شد.

نمودار ۱. مدل برازش داده معادلات ساختاری متغیرها

در ادامه، با استفاده از الگوی بوت استارپ به محاسبه‌ی آماره‌ی T پرداخته‌شد. با توجه به مقادیر برآورده‌شده می‌توان در مورد پذیرش یا عدم‌پذیرش معناداری روابط بین سازه‌ها، تصمیم‌گیری کرد. لذا، اگر آماره‌ی برآورده‌شده، بزرگ‌تر از $1/96$ و یا کوچک‌تر از $-1/96$ باشد، نشان از صحت رابطه‌ی بین سازه‌ها با اطمینان ۹۵ درصد بوده‌است. جدول ۲، وضعیت روابط بین سازه‌ها را نشان داده‌است.

جدول ۲. وضعیت روابط بین سازه‌ها با الگوی بوت استارپ

شماره فرضیه	مشخصه‌ی متغیر	آماره T	نتیجه‌ی رابطه بین سازه
اول	تکنیک‌های حسابداری مدیریت ← اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری	۳/۰۱۹	بزرگ‌تر از $1/96$ ؛ به معنای وجود رابطه‌ی معنادار بین سازه‌ها

پس از برازش مدل با استفاده از آزمون معناداری ضریب رگرسیونی برآوردشده، وجود یا عدم وجود رابطه‌ی معنادار در اثر متغیر مستقل بر متغیر وابسته بررسی شد. اگر آزمون معناداری ضرایب رگرسیونی متغیر مستقل، نشان دهد که این ضریب معنادار است، این نتیجه حاصل می‌شود که اثر متغیر مستقل بر متغیر وابسته؛ معنادار بوده است. نتایج حاصل از برازش مدل معادلات ساختاری در اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری، مربوط به فرضیه‌ی اصلی اول پژوهش، در جدول ۳ نشان داده شده‌است.

جدول ۳. برازش مدل معادلات ساختاری اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری (فرضیه اول پژوهش)

مشخصه متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره آزمون	مقدار احتمال
تکنیک‌های حسابداری مدیریت ← اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری	۰/۸۶۱	۰/۰۰۷	۳/۰۱۹	۰/۰۰۰

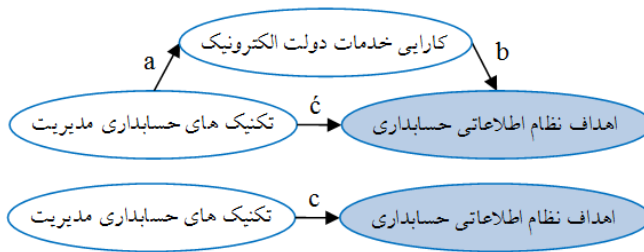
در مورد اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری، با توجه به این که $p < 0.05$ می‌باشد، نتیجه می‌شود که فرضیه‌ی صفر آزمون معناداری تکنیک‌های حسابداری مدیریت، رد می‌شود و با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت؛ تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری، مؤثر است. هم‌چنین، با توجه به این که ضریب این متغیر 0.861 برآورد شده‌است که مقداری مثبت می‌باشد، نتیجه می‌شود که با تقویت اجرای تکنیک‌های حسابداری مدیریت، اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری بهتر تحقق می‌یابد. به عبارتی، تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری شعب و کارگزاری بیمه‌ی تأمین اجتماعی مشهود، اثری معنادار با ارتباطی مستقیم (و شدتی با طیف قوی) دارد (نتیجه فرضیه اول پژوهش).

تجمیع نتایج برازش مدل معادلات ساختاری متغیرهای فرضیه دوم پژوهش، در جدول ۴ آمده‌است.

جدول ۴. تجمیع نتایج برازش مدل معادلات ساختاری اثر متغیرهای فرضیه دوم بر یکدیگر

مقدار احتمال	آماره آزمون	برآورد	مشخصه متغیر
۰/۰۰۰	۳/۰۱۹	۰/۸۶۱	تکنیک‌های حسابداری مدیریت ← اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری
۰/۰۰۱	۳/۲۰۸	۰/۳۱۱	تکنیک‌های حسابداری مدیریت ← کارایی خدمات دولت الکترونیک
۰/۰۰۳	۵/۰۱۷	۰/۶۱۸	کارایی خدمات دولت الکترونیک ← اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری

در بررسی میانجی‌گری کارایی خدمات دولت الکترونیک در اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری با توجه به جدول بارون و کنی (۱۹۸۶)، نتیجه شکل ۲ حاصل می‌شود.

شکل ۲. الگوی بارون و کنی (۱۹۸۶) برای فرضیه دوم پژوهش

جدول ۵ نتایج حاصل از برازش مدل معادلات ساختاری نقش میانجی‌گری کارایی خدمات دولت الکترونیک در اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری، مربوط به فرضیه دوم پژوهش را با توجه به جدول بارون و کنی (۱۹۸۶)، نشان می‌دهد.

جدول ۵. برازش مدل معادلات ساختاری نقش میانجی‌گری کارایی خدمات دولت الکترونیک در اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری (فرضیه دوم پژوهش)

نقش میانجی	نتیجه	مقدار احتمال	آماره آزمون	ضریب	مسیر	مشخصه متغیر
میانجی‌گری جزئی	معنادار	۰/۰۰۱	۳/۲۰۸	۰/۳۱۱	a	تکنیک‌های حسابداری مدیریت ← کارایی خدمات دولت الکترونیک
	معنادار	۰/۰۰۳	۵/۰۱۷	۰/۶۱۸	b	کارایی خدمات دولت الکترونیک ← اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری
	معنادار	۰/۰۰۰	۳/۰۱۹	۰/۸۶۱	c	تکنیک‌های حسابداری مدیریت ← اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری
	معنادار	۰/۰۰۰	۴/۰۵۲	۰/۷۰۲	c'	اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری با میانجی‌گری کارایی خدمات دولت الکترونیک

مطابق نتایج جدول ۵، می‌توان گفت؛ از آن‌جا که در سطح خطای ۵ درصد، اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر کارایی خدمات دولت الکترونیک (مسیر a) و اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری (مسیر c)، معنادار بوده است؛ هم‌چنین، اثر کارایی خدمات دولت الکترونیک بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری (مسیر b) و اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری با میانجی‌گری کارایی خدمات دولت الکترونیک، معنادار بوده است، لازم است از مسیر میانی نمودار تحلیل میانجی‌گری بارون و کنی (مسیر وسط)، نتیجه‌گیری کرد که نشان می‌دهد، در سطح خطای ۵ درصدی، کارایی خدمات دولت الکترونیک در اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری شعب و کارگزاری بیمه‌ی تأمین اجتماعی مشهود، نقش میانجی‌گری جزئی داشته است (نتیجه‌ی فرضیه دوم پژوهش).

۶. نتیجه‌گیری

همانند پژوهش‌های قبلی، این مطالعه از طریق تمرکز بر نظام اطلاعاتی حسابداری، تغییرات ملموس از اثر اجرایی تکنیک‌های حسابداری مدیریت و نوآوری، تلاش نمود تا گام‌های مثبتی در توسعه و ارتقاء نظام اطلاعاتی حسابداری و سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری بردارد. بر خلاف پژوهش‌های قبلی، این مطالعه در صدد اثبات این نکته نبوده است که آیا سیستم‌های یک‌پارچه‌ی اطلاعاتی (مانند سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمانی)، بر حسابداری مدیریت دارای اثرات آنی است یا نه؛ بلکه در عوض تلاش نمود تا این نکته که آیا تکنیک‌های حسابداری مدیریت باعث توسعه و یا ایجاد مانع بر سر راه رویه‌های حسابداری مدیریت هستند یا نه، درک نماید. در این پژوهش، قابلیت سازگاری تکنیک حسابداری به معنای انطباق با محیط پیرامونی و تداوم فعالیت مطرح شد.

بر اساس نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش که تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری شعب و کارگزاری بیمه‌ی تأمین اجتماعی مشهد با اثرگذاری مستقیم با شدت طیفی قوی، نتیجه شد، می‌توان این استنباط را هم‌راستا با مطالعه‌ی پویان‌راد و معصومی در سال ۱۳۹۸ دانست که ایشان در پژوهشی با عنوان «شناسایی و رتبه‌بندی عوامل نظام اطلاعاتی حسابداری مؤثر در فرآیند تصمیم‌گیری مدیران دانشگاه علوم پزشکی مشهد به روش سلسله‌مراتبی» نتیجه گرفتند که شاخص‌های کیفیت اطلاعات و گزارش‌ها و بهبود مستمر اطلاعات و گزارش‌ها نسبت به سایر شاخص‌ها اهمیت بیش‌تری دارد و شاخص‌های کفایت نظام اطلاعاتی حسابداری در برآورده‌کردن نیازهای اطلاعاتی مدیران و آگاهی مدیران از نقش و قابلیت‌های نظام اطلاعاتی حسابداری اهمیت کمی دارد. لذا، استنباط شد که شاخص‌های کیفیت اطلاعات و گزارش‌ها و بهبود مستمر اطلاعات و گزارش‌ها، نقاط قوت نظام اطلاعاتی حسابداری دانشگاه است که نیازمند نظارت مستمر بر تهیه اطلاعات و گزارش‌ها بوده و به دلیل ماهیت فعالیت‌های پزشکی با پیچیدگی قابل توجه همراه است. همچنین، شاخص‌های کفایت نظام اطلاعاتی حسابداری در برآورده‌کردن نیازهای اطلاعاتی مدیران و آگاهی مدیران از نقش و قابلیت‌های نظام اطلاعاتی حسابداری از جمله نقاط ضعف آن است. بنابراین، ارزیابی و تقویت نظام اطلاعاتی حسابداری از طریق ایجاد کنترل‌های داخلی مربوط به منظور تأمین نیازهای اطلاعاتی مدیران و به‌روزرسانی اطلاعات مدیران برای آگاهی بیش‌تر آن‌ها در زمینه نظام اطلاعاتی حسابداری ضرورت دارد. همچنین، نتایج مطالعه‌ی عزیزی و همکاران در سال ۱۴۰۰ را نیز، می‌توان هم‌راستا با نتایج پژوهش حاضر دانست که ایشان در پژوهشی با عنوان «ارائه‌ی الگویی از اثر ویژگی‌های سیستم اطلاعاتی حسابداری بر عمل‌کرد سیستم مبتنی بر نقش تعدیلی عدم‌تمرکز سازمانی و عدم‌اطمینان کاری» نتیجه گرفتند که ویژگی‌های سیستم اطلاعات حسابداری بر عمل‌کرد سیستم تأثیر دارد. همچنین، عدم تمرکز سازمانی، تأثیر ویژگی‌های سیستم اطلاعاتی حسابداری

بر عمل کرد سیستم را تعدیل می‌کند. از طرفی، عدم اطمینان کاری، تأثیر ویژگی‌های سیستم اطلاعاتی حسابداری بر عمل کرد سیستم را تعدیل می‌کند.

بر اساس نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش که نقش کارایی خدمات دولت الکترونیک در اثر تکنیک‌های حسابداری مدیریت بر اهداف نظام اطلاعاتی حسابداری شعب و کارگزاری بیمه‌ی تأمین اجتماعی مشهود، میانجی‌گری جزئی نتیجه شد، می‌توان این استنباط را هم‌راستا با نتایج پژوهش ابراهیمی و همکاران در سال ۱۳۹۹ دانست که ایشان در پژوهشی با عنوان «طراحی مدل سنجش کیفیت خدمات دولت الکترونیک (مورد مطالعه: دفاتر پیش‌خوان دولت)» نتیجه گرفتند که شاخص‌های سنجش کیفیت خدمات دولت الکترونیک شامل اعتماد مشتریان، کارایی، قابلیت برقراری ارتباط با مشتری، انجام‌دادن درست خدمات در بار اول، تنوع خدمات، دسترسی به خدمات، قابلیت ردیابی خدمات، پشتیبانی خدمات، تعامل پذیری، زیرساخت، جبران مالی، متناسب سازی، تضمین کیفیت و مدیریت شکایت‌ها و تأثیر و تأثر آن‌ها بر یک‌دیگر است. همچنین، نتایج پژوهش حداد و آل‌سید در سال ۲۰۲۱ را نیز، هم‌راستا با نتایج پژوهش حاضر دانست که ایشان در پژوهشی با عنوان «حسابداران مدیریت و حسابداری مدیریت استراتژیک: نقش فرهنگ سازمانی و سیستم‌های اطلاعاتی» نتیجه گرفتند که در واحدهای کسب و کار نتیجه‌گرا، پیاده‌سازی رویکردهای سیستم اطلاعاتی حسابداری، ممکن است محدود به عمل کرد حسابداری نباشد؛ چرا که ممکن است، مدیران در سایر عمل‌کردها، انگیزه‌ی لازم را برای پیاده‌سازی رویکردهای سیستم اطلاعاتی حسابداری داشته باشند، حتی زمانی که حسابداران مدیریت، بخشی از فرآیند نباشند.

قابلیت سازگاری یک تکنیک حسابداری مدیریت در واقع، یک ویژگی و توان‌مندی مهم در حوزه‌ی حسابداری مدیریت محسوب می‌شود، زیرا می‌تواند در سازگاری سیستم با محیط پیرامونی و اثربخشی حسابداری مدیریت نقش تعیین‌کننده‌ی ایفا نماید. در پژوهش حاضر، بر جنبه‌های انسانی و فنی زیرساخت-های تکنیک‌های حسابداری مدیریت تأکید شد. هدف از این تأکید، شناسایی نحوه‌ی اثرگذاری ویژگی‌هایی هم‌چون یک‌پارچگی داده‌ها، انعطاف‌پذیری نظام اطلاعاتی حسابداری و دانش مشترک بر توان‌مندی حسابداری مدیریت در پذیرش اقتضات جدید بود. از دید تئوری‌های اقتضایی و تناسب، سازگاری با محیط پیرامونی مهم است، زیرا ناتوانی در سازگاری با محیط پیرامونی اثرات منفی بر عمل کرد داشته و می‌تواند باعث ایستایی حسابداری مدیریت و نامربوط‌شدن اطلاعات آن شود.

در سال‌های اخیر، تحول تأمل برانگیز در حسابداری مدیریت رخ داده که منافع بسیاری برای مدیران و صاحبان شرکت‌ها به ارمغان آورده‌است؛ با ظهور ابزارهای جدید و کارآمد، تکنیک‌های حسابداری مدیریت با یاری سایر ابزارهای مؤثر قبلی به شکل مفیدتری مدیران را در جهت برنامه‌ریزی، ارزیابی و کنترل عملیات سازمان کمک می‌کند. با گسترش جوامع بشری، بازارهای تجاری نیز، گسترش یافته و واحدهای تجاری متنوع و متعددی از جمله شرکت‌های کوچک و متوسط پدیدآمده‌اند و به رقابت با یک‌دیگر

می‌پردازند. در این شرایط، مدیران در راستای افزایش کارایی واحدهای تجاری، تلاش‌های بیش‌تری را مبذول داشته و بدین منظور اطلاعات مورد نیاز خود را معمولاً از سه گروه عمده‌ی اقتصاددان‌ها، تحلیل‌گرهای مالی و حسابداران مدیریت تأمین می‌کنند. نقش تکنیک‌های حسابداری مدیریت در بنگاه‌های اقتصادی کشور با توجه به شرایط اقتصادی در دو دهه‌ی گذشته، کاملاً جلوه کرده‌است. با حرکت به سوی خصوصی‌سازی، تغییرات در الگوهای رقابت، تولید، ساختار شرکت‌ها، سرعت توسعه فن‌آوری و نیز، مطرح‌شدن تجارت جهانی، اهمیت مدیریت حسابداری مدیریت در بنگاه‌های اقتصادی به خوبی مشهود می‌باشد. با توجه به رقابت روزافزون شرکت‌ها، بسیاری از سازمان‌ها به منظور ادامه‌ی بقاء در بازارهای رقابتی، ناگزیرند با استفاده از روش‌های نوین در جهت بهبود مستمر کیفیت و کنترل کاهش بهای تمام شده‌ی محصولات یا خدمات خود بکوشند و بدین منظور می‌توان بر روی استفاده از رویکرد تکنیک‌های حسابداری مدیریت توجه ویژه‌ای نمود؛ به خصوص کارایی خدمات دولت الکترونیک در شعب و کارگزاری بیمه‌ی تأمین اجتماعی مشهود به عنوان موتور محرک تأمین بیمه‌ی کشور محسوب می‌شوند. این‌که کارگزاری‌های شعب بیمه در ارزیابی‌های مالی خود زیان‌ده نباشند و همواره در مسیر پیشرفت سازمان تأمین اجتماعی قدم بردارند، نیازمند بررسی دقیق و حتی بازنگری در روش‌های مدیریتی و حسابداری می‌باشد. برای این مهم نمی‌توان از ارزیابی مستمر نظام اطلاعاتی حسابداری مدیریت چشم‌پوشی نمود و لزوم توجه به آن بیش از گذشته ضروری است.

منابع

- ابراهیمی، کریم؛ عادل، آذر؛ چیت‌سازان، علی‌رضا. (۱۳۹۹). طراحی مدل سنجش کیفیت خدمات دولت الکترونیک (مورد مطالعه: دفاتر پیش‌خوان دولت). مدیریت تولید و عملیات، ۱۱(۱)، ۸۹-۱۰۹.
- باباجانی، جعفر. (۱۳۷۹). امکان‌سنجی تحول در نظام حسابداری و گزارش‌گری مالی دانشگاه‌های دولتی ایران. فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره‌ی ۵۶، ۷۵-۵۹.
- باطنی، ابراهیم؛ یزدان‌شناس، مهدی. (۱۳۸۵). نگاهی به فرآیند شکل‌گیری دولت الکترونیک و چالش‌های فراروی آن. فقه و حقوق، ۳(۹)، ۹۴-۵۹.
- پویان‌راد، جواد؛ معصومی، جواد. (۱۳۹۸). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل نظام اطلاعاتی حسابداری مؤثر در فرآیند تصمیم‌گیری مدیران دانشگاه علوم پزشکی مشهد به روش سلسله‌مراتبی. فصلنامه حسابداری سلامت، ۸(۲)، ۱۹-۱.
- حاجی‌جباری، رامین؛ یزدانی، سهراب؛ داداشی‌خاص، اسماعیل. (۱۳۹۱). بررسی تأثیر قابلیت پردازش سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری بر عمل‌کرد سازمانی مجتمع فولاد شاهین بناب. مدیریت بهره‌وری، ۶(۲۳)، ۱۴۸-۱۲۵.

حاجی‌ها، زهره؛ نبیونی، شایسته. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر خصوصیات سیستم اطلاعات حسابداری بر عمل‌کرد این سیستم در شرایط تحلیل‌پذیری وظیفه. حسابداری مدیریت، ۷(۲)، ۴۷-۵۸.

خاک‌ساری، تهمینه. (۱۳۹۴). بررسی نقش تکنیک‌های حسابداری مدیریت استراتژیک در اهداف سازمان‌ها (مورد مطالعه: شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران). پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد MBA، دانشگاه پیام نور واحد قشم.

رضوانی، حمیدرضا؛ نیک‌محمدی، افسانه؛ علی‌رضایی، لیلا؛ فرهمندنسب، رحیم. (۱۳۹۹). بررسی رابطه‌ی خدمات الکترونیکی بانکی بر رضایت مشتریان در دوران شیوع بیماری کرونا و ویروس (مطالعه موردی: شعب بانک انصار غرب تهران). هفتمین کنفرانس بین‌المللی پژوهش در مدیریت، اقتصاد و توسعه، <https://civilica.com/doc/1041650>

سعیدی، علی؛ آقایی، آرزو. (۱۳۹۱). امنیت سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری. نشریه‌ی حسابداری، شماره ۱۸۹، ۲۰-۱۳.

شاه محمدی، مظفر. (۱۴۰۰). بررسی نقش حسابداری در مدیریت بحران جهانی اخیر (مطالعه موردی: کشور ایتالیا). نشریه حسابداری و بودجه‌ریزی بخش عمومی، ۲(۱).

شهریاری، سعید؛ اسمعیلی، طاهره؛ به‌نوید، الهام؛ میراشه، آرزو. (۱۳۹۸). پذیرش تکنیک‌های حسابداری مدیریت در بنگاه‌های کوچک و متوسط. فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری. ۳(۲۰)، ۷۹-۷۰.

عزیزی، فرهاد؛ رهنمای‌رودپشتی، فریدون؛ خان‌محمدی، محمدحامد؛ اسماعیل‌زاده‌مقری، علی؛ خدایی‌وله‌زاقرد، محمد. (۱۴۰۰). ارائه الگویی از اثر ویژگی‌های سیستم اطلاعاتی حسابداری بر عمل‌کرد سیستم مبتنی بر نقش تعدیلی عدم‌تمرکز سازمانی و عدم اطمینان کاری. فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۱۰(۳۷)، ۹۷-۱۱۱.

نظری‌پور، محمد. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر سیستم‌های اطلاعاتی بر قابلیت سازگاری حسابداری مدیریت. فصلنامه دانش حسابداری، ۷(۲۷)، ۱۳۵-۱۵۸.

یعقوبی، اسماعیل. (۱۳۹۶). حکمرانی خوب و ارتقای سلامت نظام اداری؛ تبیین نقش دولت الکترونیک. پژوهش‌های مدیریت عمومی، ۱۰(۳۷)، ۲۰۳-۲۲۲.

Ajit, D., Donker, H., & Patnaik, S. (2014). ERP system implementation announcements: Does the market cheer or jeer the adopters and vendors?. *International Journal of Accounting & Information Management*, 22(4), 339-356.

Anderson, S. W., & Widener, S. K. (2007). *Doing Quantitative Field Research in Management Accounting*. 1st Edition, Oxford: Elsevier.

- Cavalluzzo, K. S., & Ittner, C. D. (2004). Implementing performance measurement innovations: Evidence from government. *Accounting, Organizations and Society*, 29(3), 243-267.
- Chapman, C. S., & Kihn, L. A. (2009). Information system integration, enabling control and performance. *Accounting, Organizations and Society*, 34(2), 151-169.
- Chiu, V., Liu, Q., Muehlmann, B., & Baldwin, A. A. (2019). A bibliometric analysis of accounting information systems journals and their emerging technologies contributions. *International Journal of Accounting Information Systems*, 32, 24-43.
- Cooper, R., & Kaplan, R. S. (1998). The promise-and peril-of integrated cost systems. *Harvard Business Review*, 76(4), 109.
- Dechow, N., & Mouritsen, J. (2005). Enterprise resource planning systems, management control and the quest for integration. *Accounting, Organizations and Society*, 30(7), 691-733.
- Dillard, J., & Brown, J. (2015). Broadening out and Opening up: An Agonistic Attitude toward Progressive Social Accounting. *Sustainability, Accounting, Management and Policy Journal*, 6(2), 243-266.
- Efendi, D., & Adjie, S. (2016). Task Uncertainty, Managerial Performance: The Role of Management Accounting System in a Cooperative. *International Journal of Management and Social Sciences Research (IJMSSR) ISSN: 23194421*. 5(12).
- Fullerton, R. R., Kennedy, F. A., & Widener, S. K. (2013). Management accounting and control practices in a lean manufacturing environment. *Accounting, Organizations and Society*, 38(1), 50-71.
- Garson, D. (2006). *Public Information Technology and E-Governance: Managing the Virtual State*. Canada: Jones & Bartlett publisher.
- Granlund, M., & Malmi, T. (2002). Moderate impact of ERPS on management accounting: A lag or permanent outcome?. *Management Accounting Research*, 13(3), 299-321.
- Hadid, W., & Al-Sayed, M. (2021). Management accountants and strategic management accounting: The role of organizational culture and information systems. *Management Accounting Research*. Contents lists available at ScienceDirect. <https://doi.org/10.1016/j.mar.2020.100725>
- Hopwood, A. G. (2008). Management Accounting Research in a Changing World. *Journal of Management Accounting Research*, 20(1), 3-13.

- Janita, M. S., & Miranda, F. J. (2018). Quality in e-Government services: A proposal of dimensions from the perspective of public sector employees. *Telematics and Informatics*, Contents lists available at ScienceDirect, journal homepage: www.elsevier.com/locate/tele
- Jermias, J., & Gani, L. (2004). Integrating business strategy, organizational configurations and management accounting systems with business unit effectiveness: a fitness landscape approach. *Management accounting research*, 15, 179-200.
- Juliantari, P., Divayana, D. G. H., & Dantes, G. R. (2019). Analysis of E-Government Governance in Bangli District's Government Using the COBIT 5 Framework. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 3rd International Conference on Innovative Research Across Disciplines, 394: 347-353.
- Kristanto, S. (2010). Mapping of Management Accounting Research, Working Paper, Krida Wacana Christian University. Available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1639705. [Online][16 October 2018]
- Melnyk, S. A., Bititci, U., Platts, K., Tobias, J., & Andersen, B. (2014). Is performance measurement and management fit for the future?. *Management Accounting Research*, 25(2), 173-186.
- Mohamed, A. A. & Jones, T. (2014). Relationship between strategic management accounting techniques and profitability – a proposed model. *Measuring Business Excellence*, 18(3), 1-22.
- Osman, I. H., Anouze, A. I., Irani, Z., Lee, H., Medeni, T. D., & Weerakkody, V. (2019). A cognitive analytics management framework for the transformation of electronic government services from users' perspective to create sustainable shared values. *European Journal of Operational Research*, 278 (2), 514–532.
- Pavlatos, O. (2015). An empirical investigation of strategic management accounting in hotels. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 27(5), 756-767.
- Peña-Miguel, Noemí. Iñaki, Joseba. Peña, De La. (2019). New accounting information system: An application for a basic social benefit in Spain. *Revista de Contabilidad*, 21(1), January–June 2018, 28-37.
- Rom, A., & Rohde, C. (2007). Management accounting and integrated information systems: A literature review. *International Journal of Accounting Information Systems*, 8(1), 40-68.
- Romney, M. B., & Steinbart, P. J. (2009). *Accounting Information Systems*. New Jersey: Pearson Education.

- Scapens, R. W., & Jazayeri, M. (2003). ERP systems and management accounting change: Opportunities or impacts? A research note. *European Accounting Review*, 12(1), 201-233.
- Soobaroyen, T. (2008). The Effectiveness of Management Accounting Systems. *Managerial Auditing Journal*, 187-219.
- Wagner, E. L., Moll, J., & Newell, S. (2011). Accounting logics, reconfiguration of ERP systems and the emergence of new accounting practices: A socio-material perspective. *Management Accounting Research*, 22(3), 181-197.
- Wahyudi, I. (2018). Accounting Information Quality and Market Reaction: A Survey of Banking Industries Listed in Indonesia Stock Exchange. *Research Journal of Finance and Accounting*, 9(5), 2222-2847.
- Yoshikuni, A. C., & Albertin, A. L. (2018). Effects of strategic information systems on competitive strategy and performance. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 67(9), 2018-2045.